

Villisikatyöryhmän mietintö

Maa- ja metsätalousministeriön työryhmämuistio 2015:1

Villisikatyöryhmän mietintö

ISSN 1797-4011 (Verkkajulkaisu)

ISBN 978-952-453-905-0 (Verkkajulkaisu)

Helsinki 2015

KUVAILEHTI
2.6.2015

Julkaisija
Maa- ja metsätalousministeriö

Julkaisun nimi	Villisikatyöryhmän mietintö
Tekijät	Villisikatyöryhmä, puheenjohtaja Juha Ojala, sihteeri Ohto Salo
Sarjan nimi ja numero	MMM Työryhmämuistio 2015:1
Asianumero	HARE 047:00/2014
Luottamuksellisuus	julkinen
Toimielimen asettamispäivä	11.12.2014
ISSN verkkojulkaisu	1797-4011
ISBN verkkojulkaisu	978-952-453-905-0
Kieli	suomi
Julkaisun laji	Maa- ja metsätalousministeriön työryhmämuistio
Kokonaissivumäärä	25
Julkaisun taittotoho	Valtioneuvoston hallintoyksikkö
Kustantaja	Maa- ja metsätalousministeriö
Julkaisun jakelu	Verkkosivuilla PDF: www.mmm.fi - Julkaisut
Asia- ja avainsanat	villisika, metsästys, riistanhoito, metsästyslaki, eläntaudit, afrikkalainen sikarutto, riistantutkimus, kannanseuranta

Tiivistelmä

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 11.12.2014 villisikatyöryhmän (HARE 047:00/2014). Mietintö sisältää katsauksen villisikakannan tilanteeseen ja siihen liittyvään keskeiseen lainsäädäntöön. Mietintöön sisältyy ehdotus toimenpideohjelmaksi villisikakannan hallinnan tehostamiseksi ja afrikkalaisen sikaruton leviämisen vastustamiseksi. Toimenpideohjelma on laadittu linjaamaan niitä käytännön toimenpiteitä, joilla villisikakantaa hallitaan metsästyksen ja riistanhoidon toimenpitein sekä pienennetään afrikkalaisen sikaruton (ASF) maahantuloriskiä Suomeen metsästysmatkailun sekä luonnonvaraisen villisikakannan kautta. Toimenpideohjelma on jaettu kolmeen osaan: 1) villisikakannan hallinta; 2) ASF-riskitekijöiden kontrolli; ja 3) toiminta poikkeustilanteissa.

Publikationens namn	Betänkandet av arbetsgruppen för vildsvin
Författare	Arbetsgruppen för vildsvin, ordförande Juha Ojala, sekreterare Ohto Salo
Publikationsseriens namn och löpande nummer	JSM Arbetsgruppspromemoria 2015:1
Ärendenummer	HARE 047:00/2014
Sekretessgrad	offentlig
Datum då organet tillsattes	11.12.2014
ISSN elektronisk publikation	1797-4011
ISBN elektronisk publikation	978-952-453-905-0
Publikationens språk	finska
Typ av publikation	Jord- och skogsbruksministeriets arbetsgruppspromemoria
Sidantal	25
Layout	Statsrådets förvaltningsenhet
Förläggare	Jord- och skogsbruksministeriet
Distribution	www.mmm.fi - Publikationer
Ämnes- och nyckelord	vildsvin, jakt, viltvård, jaktlag, djursjukdomar, afrikansk svinpest, viltforskning, uppföljning av population

Sammanfattning/referat

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte 11.12.2014 en arbetsgrupp med uppgift att studera frågor som hänför sig till vildsvin (HARE 047:00/2014). Betänkandet innehåller en överblick över vildsvinpopulationens läge och den därtill relaterade centrala lagsiftningen. I betänkandet ingår ett förslag till åtgärdsprogram för att effektivisera förvaltningen av vildsvinpopulationen och bekämpa spridningen av afrikansk svinpest (ASF). Åtgärdsprogrammet har arbetats fram för att ge riktlinjer för praktiska åtgärder som hjälper att förvalta populationen genom jakt och viltvård samt att minska risken för invasion av afrikansk svinpest via jakturismen och den vilda vildsvinpopulationen. Åtgärdsprogrammet är indelat i tre delar: 1) förvaltning av vildsvinpopulationen, 2) kontroll av riskerna för ASF och 3) handlingsätt i ovanliga situationer.

SISÄLLYS

1	Johdanto	10
2	Villisikakannan tilanne ja kannanhoidon tavoitteet Suomessa	10
3	Toimenpideohjelma	13
3.1	Villisikakannan hallinta	13
3.1.1	Villisikakannan arvioinnin tarkentaminen	13
3.1.2	Villisikakannan puolittaminen.....	14
3.1.3	Villisian metsästyksen tehostamiseen liittyvät säädösmuutokset.....	15
3.1.4	Villisikojen ruokinta	16
3.1.5	Alueellisten riistaneuvostojen ja yksittäisten metsästysseurojen rooli villisikakannan hallinnassa	17
3.1.6	Villisika riistan tutkimuksen kohteeksi	18
3.1.7	Villisikatyöryhmän työn jatkaminen	18
3.2	ASF-riskitekijöiden kontrolli	19
3.2.1	ASF-tautitilanteen seuranta ulkomailta ja kotimaassa.....	19
3.2.2	Metsästysmatkailijoille ja villisian metsästäjille suunnattu viestintä ja metsästäjien toimenpiteet ASF-riskin minimoimiseksi	19
3.2.3	Tuottajien ja metsästäjien välinen yhteistyö	21
3.3	Toiminta poikkeustilanteissa	21
3.3.1	Viestintä	22
3.3.2	Asiantuntijatyöryhmä	22
3.3.3	Rajoitusvyöhyke	23

Maa- ja metsätalousministeriölle

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 11.12.2014 villisikatyöryhmän (HARE 047:00/2014). Työryhmän tehtävänä oli selvittää Suomen villisikakannan tilannetta ja linjata toimenpiteet, joiden avulla villisikakantaa hoidetaan ja sen tilannetta hallitaan metsästyslainsäädännön ja eläintautilainsäädännön nojalla, ottaen huomioon erityisesti afrikkalainen sikarutto -virustaudin (ASF) leviämisen estämiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Työryhmän työn tulokset on koottu tähän mietintöön. Mietintö sisältää katsauksen villisikakannan tilanteeseen ja siihen liittyvään keskeiseen lainsäädäntöön. Mietintöön sisältyy ehdotus toimenpideohjelmaksi villisikakannan hallinnan tehostamiseksi ja afrikkalaisen sikaruton leviämisen vastustamiseksi. Toimenpideohjelma on laadittu linjaamaan niitä käytännön toimenpiteitä, joilla villisikakantaa hallitaan metsästyksen ja riistanhoidon toimenpitein sekä pienennetään afrikkalaisen sikaruton (ASF) maa-hantutoriskiä Suomeen metsästysmatkailun sekä luonnonvaraisen villisikakannan kautta. Toimenpideohjelma on jaettu kolmeen osaan:

1. villisikakannan hallinta;
2. ASF-riskitekijöiden kontrolli; ja
3. toiminta poikkeustilanteissa.

Työryhmän toimikausi oli 15.12.2014–30.3.2015. Työryhmän puheenjohtajana toimi osastopäällikkö Juha Ojala maa- ja metsätalousministeriöstä. Työryhmän jäseninä olivat ylitarkastaja Janne Pitkänen maa- ja metsätalousministeriöstä, neuvotteleva virkamies Katri Levonen maa- ja metsätalousministeriöstä, ylitarkastaja Miia Kauremaa elintarviketurvallisuusvirastosta, kenttäpäällikkö Ilkka Ala-Ajos Suomen riistakeskuksesta, riistapäällikkö Erkki Kiukas Suomen riistakeskuksesta, puheenjohtaja Mikael Antell Uudenmaan alueellisesta riistaneuvostosta, järjestöpäällikkö Teemu Simenius Suomen Metsästäjäliitto ry:stä, puheenjohtaja Juha Sormunen Suomen Metsästäjäliiton Kymen piiri ry:stä, toiminnanjohtaja Pirjo Kortnesniemi Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry:stä ja maanviljelijä Aarno Puttonen MTK ry:stä. Työryhmän sihteerinä toimi erikoissuunnittelija Ohto Salo Suomen riistakeskuksesta. Työryhmä kokoontui kaikkiaan seitsemän kertaa. Työryhmä kuuli valmistelun aikana seuraavia asiantuntijoita: tutkija Jani Pellikka Luonnonvarakeskuksesta ja johtokunnan jäsen Pertti Hakanen MTK ry:stä.

Työryhmä luovuttaa mietintönsä kunnioittavasti maa- ja metsätalousministeriölle.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2015

Juha Ojala

Janne Pitkänen

Katri Levonen

Miia Kauremaa

Ilkka Ala-Ajos

Mikael Antell

Erkki Kiukas

Teemu Simenius

Juha Sormunen

Pirjo Kortesiemi

Aarno Puttonen

Ohto Salo

TIIVISTELMÄ

Suomen villisikakanta on kasvanut viime vuosina nopeasti, ja sen arvioitiin vuoden 2015 alussa olevan noin 1 000–1 300 yksilöä. Kanta keskittyy Kaakkois-Suomen ja Uudenmaan alueelle, mutta yksittäisiä yksilöitä voi liikkua koko maan alueella. Suotuisien ympäristöolosuhteiden myötä maassamme kasvava villisikakanta edellyttää riistanhoidollisesti suunnitelmallista hallintaa. Villisian aiheuttamat vahingot maa-, metsä- ja riistataloudelle sekä riskit liikenteelle edellyttävät suunnitelmallisia toimenpiteitä lajin kannan hallitsemiseksi. Suomen lähialueella Virossa villisioissa todettu afrikkalainen sikarutto (ASF) ja Suomen villisikakannan kasvu ovat nostaneet myös luonnonvaraisen villisian potentiaaliseksi riskitekijäksi taudin Suomeen saapumiselle ja sille, että tauti asettuu Suomeen.

Työryhmä ehdottaa, että Suomen villisikakanta tulisi olemassa olevan tiedon perusteella pyrkiä puolittamaan Kaakkois-Suomessa sekä Uudellamaalla ja lajin leviämistä sisämaahan tulisi rajoittaa niin, että kanta ei kasvaisi. Kanta pidetään puolitetulla tasolla niin pitkään kuin afrikkalaisen sikaruton leviäminen uhkaa. Kanta-arvion tarkentuessa alueelliset riistanneuvostot arvioivat uudelleen sopivaa villisikamäärää tai aluekohtaisia tiheyksiä.

Villisikoja tulisi ruokkia vain houkuttelutarkoituksessa metsästyksen helpottamiseksi. Metsästyksen tehostamiseksi villisian metsästystä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi rauhoitusajan ja sallittujen pyyntimenetelmien ja -välineiden osalta siten, että sallitaan porsaattoman yksilön metsästys ympäri vuoden sekä elävänä pyytävän loukun ja jousiaseen käyttäminen. Eläintautien ehkäisemiseksi tapahtuvassa villisikakannan rajoittamiseksi suoritettavassa metsästyksessä ehdotetaan sallittavaksi kiinteän ruokintapaikalle sijoitetun keinotekoisen valonlähteen käyttö. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi ilmoitusvelvollisuus saaliiksi saadusta villisiasta. Villisikakannan hallinnan osalta tärkeitä toimenpiteitä ovat kannanseurannan ja saalistietojen laadun parantaminen, näytteiden toimittaminen kaadetuista villisioista elintarviketurvallisuusvirastolle (Evira) sekä aluekohtaisten erityispiirteiden huomioon ottaminen erilaisten metsästys- ja maatalousliitännäisten käytäntöjen suhteen. Näihin tavoitteisiin ja metsästyksen tehostamiseen pyritään säädösmuutosten lisäksi neuvonnan, koulutuksen ja riistantutkimuksen toimenpitein.

Afrikkalainen sikarutto (ASF) on lakisääteisesti vastustettava eläintauti, joka vastustustoimista huolimatta jatkaa leviämistään Euroopassa. Luonnonvaraisten villisikojen mukana kulkeutuessaan tai metsästys- ja muun matkailun yhteydessä Suomeen saapuessaan taudilla olisi merkittäviä taloudellisia seurauksia maamme sikataloudelle. Taudin leviämisen estämiseksi tärkeitä toimenpiteitä ovat näkyvä tiedottaminen ASF:n leviämisestä ja ominaisuuksista sekä käytännön torjuntaan liittyvät toimenpiteet niin kotimaassa kuin ulkomailla matkustettaessa. Metsästäjien ei pidä tuoda villisian lihaa EU-jäsenmaista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa tai muuta helposti leviävää sikoihin tarttuvaa eläintautia, vaikka tuonti säädösten mukaan onkin sallittua kyseisistä maista rajoitusvyöhykkeiden ulkopuolelta.

Avoin yhteistyö metsästäjien, tuottajien ja viranomaisten välillä on avainasemassa ASF-riskin minimoimiseksi. Yhteistyötä on tehtävä kotimaassa ja kansainvälisesti. Villisikakannan ja ASF:n tilannetta Euroopassa tulee seurata tarkoin tulevaisuudessa niin epidemiologisesta kuin lainsäädännöllisestäkin näkökulmasta. Jos tautia todetaan Suomessa, tarvitaan viranomaistoimenpiteitä, joista tiedotetaan elintarviketurvallisuusviranomaisten toimesta. Taudin hävittämistoimenpiteisiin ryhdytään yhteistyössä eläinlääkäreistä, metsästäjistä ja biologeista koostuvan asiantuntijatyöryhmän kanssa.

SAMMANFATTNING

Den finska vildsvinspopulationen har växt snabbt under de senaste åren. Vid ingången av år 2015 beräknades antalet till ca 1 000–1 300 svin. Populationen är störst i Sydöstra Finland och Nyland, men enskilda djur kan röra sig i hela landet. På grund av gynnsamma miljöförhållanden förutsätter vår vildsvinspopulation en viltvårdsmässigt planerlig förvaltning. Skador av vildsvin på jord- och skogsbruket samt vilthushållningen och trafikriskerna kräver planerliga åtgärder för att kontrollera populationen. Afrikans svinpest (ASF) som påträffats hos vildsvin i Estland nära den finska gränsen och den ökade vildsvinspopulationen i vårt land har gjort att vilda vildsvin är en potentiell risk för att sjukdomen invaderar Finland och etablerar sig här.

Enligt arbetsgruppens förslag ska man utifrån den tillgängliga informationen sikta till att eliminera hälften av populationen i Sydöstra Finland och Nyland. Vidare ska man bekämpa spridning av arten till inlandet så att populationen inte växer. Populationen hålls på den nivån så länge som det finns risk för att afrikans svinpest sprider sig. När en mer precis uppskattning av populationen är klar ska de regionala viltråden göra en ny bedömning av vad som är ett lämpligt vildsvinsantal eller vad som är lämpliga områdesvisa tätheter.

Vildsvin får ges mat endast i det fallet att man vill locka fram dem och på det sättet underlätta jakten. För att intensifiera jakten efter vildsvin föreslår gruppen att bestämmelserna om fredningstid och tillåtna fångstmetoder och fångstredskap ska ändras: jakt efter svin utan kultingar ska tillåtas året runt, likaså ska man få använda icke-dödande fångstredskap och bågvapen. Gruppen föreslår att vid jakten som sker i syfte att man vill begränsa vildsvinspopulationen och därigenom bekämpa djursjukdomar får användas fastmonterade artificiella ljuskällor som placeras på utfodringsplatsen. Ytterligare föreslås det bestämmelser om skyldighet att anmäla vildsvinsfångster. Viktiga åtgärder för att förvalta vildsvinspopulationen är att man förbättrar kvaliteten av populationsuppföljningen och fångstinformationen, sänder prover på fällda vildsvin till Livsmedelssäkerhetsverket och fäster vikt vid regionspecifika särskilda element när det gäller olika jakt- och jordbruksrelaterade handlingssätt. Förutom att man ändrar bestämmelserna försöker man nå dessa mål och åstadkomma en effektivare jakt med hjälp av rådgivning och viltforskning.

Afrikans svinpest (ASF) är en djursjukdom som ska bekämpas enligt lag. Trots motåtgärderna fortsätter sjukdomen att sprida sig i Europa. Om sjukdomen sprider sig till Finland via vilda vildsvin, jakturism eller annan turism, innebär det stora ekonomiska konsekvenser för vår svinsektorn. Viktiga åtgärder för att stoppa spridningen är en synlig information om pestens spridning och egenskaper samt praktiska bekämpningsåtgärder såväl när man reser i hemlandet som i utlandet. Jägare ska inte föra in vildsvinskött från EU-länder med afrikans svinpest eller andra djursjukdomar som smittar svin lätt, trots att införsel från sådana länder utanför restriktionszonerna är tillåten enligt bestämmelserna.

Ett öppet samarbete mellan jägare, producenter och myndigheter står i fokus när man vill minimera risken för afrikans svinpest. Samarbetet ska ske både på nationellt och internationellt plan. Läget för vildsvinspopulationen och pesten ska noggrant följas upp i framtiden såväl ur det epidemiologiska som ur det lagstiftningsmässiga perspektivet. Om sjukdomen påträffas i Finland, behövs det myndighetsåtgärder som Livsmedelssäkerhetsverket informerar om. Arbetet för att utrota sjukdomen inleds tillsammans med en expertarbetsgrupp som består av veterinärer, jägare och biologer.

1 Johdanto

Villisikatyöryhmän tehtävänä oli selvittää Suomen villisikakannan tilannetta ja linjata toimenpiteet, joiden avulla villisikakantaa hoidetaan ja sen tilannetta hallitaan metsästyslainsäädännön ja eläintautilainsäädännön nojalla ottaen huomioon erityisesti afrikkalainen sikarutto -virustaudin (ASF) leviämisen estämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Työryhmän työn tulokset on koottu tähän mietintöön, johon sisältyy katsaus villisikakannan tilanteeseen ja siihen liittyvään keskeiseen lainsäädäntöön sekä toimenpideohjelma villisikakannan hallinnan parantamiseksi ja afrikkalaisen sikaruton leviämisen vastustamiseksi.

Afrikkalainen sikarutto on hankalasti vastustettava ja sikaeläinten välillä helposti leviävä eläintauti. Luonnonvaraisten villisikojen mukana kulkeutuessaan tai metsästys- ja muun matkailun yhteydessä Suomeen saapuessaan taudilla olisi merkittäviä taloudellisia seurauksia maamme sikataloudelle. Tautia aiheuttava virus säilyy tartuntakykyisenä poikkeuksellisen hyvin. Luonnossa tartunnan saaneen villisian eritteissä eli lannassa, virtsassa, syljessä ja veressä se säilyy viikkoja, tautiin kuolleen villisian ruhossa useita kuukausia ja pakastetussa lihassa vuosia. Virus on hankalasti tuhotavissa. Viruksen hävittämiseksi esimerkiksi metsästysvarusteet on ensin puhdistettava irtoliasta ja pestävä, ja sen jälkeen niitä tulee pitää yli +60 °C:n lämpötilassa vähintään 30 minuutin ajan tai käsitellä virukseen tehoavalla desinfiointiaineella (esimerkiksi Virkon S 1 % tai hypokloriitti 2 % laimennoksena) valmistajan ohjeen mukaan. Afrikkalaiseen sikaruttoon ei ole rokotetta tai hoitoa.

Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) vuonna 2011 tuottaman riskiprofiilin mukaan oleellisia afrikkalaisen sikaruton maahantuloreittejä ovat maahantulo infektiotalueella matkustaneiden ihmisten mukana ja heidän mukanaan tuoman infektoituneen lihan tai lihatuotteen mukana. Afrikkalaisen sikaruton levittyä Baltian alueelle, erityisesti Viroon, on tilanne merkittävästi muuttunut ja vaikuttanut villisian rooliin mahdollisena tartunnan levittäjänä. Nykytiedon valossa metsästysmatkailu Baltian maihin ja Venäjälle niille alueille, joilla afrikkalaista sikaruttoa on tavattu luonnonvaraisessa villisikakannassa, muodostaa suuren riskitekijän, sillä virus voi kulkea lihan, lihajalosteiden ja lihankäsittelyssä käytettyjen varusteiden mukana pitkiä aikoja elinkelpoisena ja tartuttavana. Tästä syystä metsästäjien ei pitäisi tällä hetkellä tuoda Baltian maista metsästettyjen villisikojen lihoja Suomeen. Sama koskee Baltian maissa muuten matkailevia. Suomen lähialueella Virossa villisioissa todettu afrikkalainen sikarutto ja Suomen villisikakannan kasvu ovat nostaneet myös luonnonvaraisen villisian potentiaaliseksi riskitekijäksi taudin Suomeen saapumiselle ja sille, että tauti asettuu Suomeen.

2 Villisikakannan tilanne ja kannanhoidon tavoitteet Suomessa

Villisika (*Sus scrofa*) on sorkkaeläimiin kuuluva suurikokoinen sikalaji ja kesyn sian kantamuoto. Sen pääasiallista esiintymisaluetta on Euraasian lauhkea lehtimetsävyöhyke. Villisika on kaikkiruokainen. Villisikanaaras eli emakko painaa noin 100 kg, ja suotuisilla alueilla elävä aikuinen uros eli karju voi painaa Euroopassa jopa 300 kg. Villisikaemakot porsivat yleensä keväisin ja ne saavat normaalisti vain yhden pahnueen vuodessa. Villisikojen lisääntymisaika on kuitenkin muista sorkkaeläimistä poiketen huomattavasti pidempi, joten suotuisissa oloissa villisiat voivat saada porsaita lähes minä aikana vuodesta tahansa. Villisikanaaras tulee sukukypsäksi jo ensimmäisen vuoden aikana, mutta pariutuu yleensä ensimmäisen kerran vasta 1,5-vuotiaana eli toisena syksynä. Ruotsin kokemusten mukaan pahnuekokoon vaikuttaa emakon ikä niin, että nuorilla emakoilla on yleensä 3–4 porsasta ja yli kolmivuotiailla

emakoilla 5–6 porsasta. Ruotsissa on todettu, että 85 % porsaista syntyy helmikuun ja toukokuun välillä.¹

Vuoden 2015 alussa Suomessa arvioitiin Suomen riistakeskuksen tekemien kyselyjen perusteella olevan noin 1 000–1 300 villisikaa. Arvioiden mukaan villisikoja on kaadettu noin 300 yksilöä metsästyskaudella 2014–2015. Tällä hetkellä Suomessa ei ole käytössä juurikaan villisian kannan valtakunnalliseen arviointiin soveltuvia menetelmiä. Riistakannan kestävä metsästys ja hallinta voi onnistua vain riittävän luotettavan riistavaratiedon perusteella. Kanta-arvion tarkentaminen on siten perusteltua.

Villisika elää Suomessa levinneisyysalueensa pohjoisimmalla reunalla. Vaikka villisika luulöydösten perusteella vaikuttaa kuuluvan alkuperäislajistoomme, on sen runsastumiseen suhtauduttava tietyin varauksin. Vieraslajistrategian² valmistelun yhteydessä on todettu, että villisika ei ole vieraslaji vaan tulokas, eli sen vuoksi se ei kuulu vieraslajistrategian piiriin. Tulokaslajilla tarkoitetaan maahamme äskettäin (parin viime vuosisadan aikana) itse levittäytynyttä eliölajia. Osa tulokaslajeista on sellaisia, joiden levinneisyysalue on lähialueilta luontaisesti laajenemassa. Leviämistä saattavat edesauttaa lämpöoloiltaan suotuisat ajanjaksot. Villisioista alkoi tulla Suomen etelärannikolla yksittäisiä havaintoja 1950-luvulla. Varsinainen levittäytyminen kaakosta osui 1970-luvulle. Villisian leviäminen Suomeen on ollut luontaista. Se on ollut seurausta Suomenlahden eteläpuolisen kannan kasvusta ja levittäytymisestä, mikä puolestaan on johtunut suotuisista olosuhteista, muun muassa lämmenneestä ilmastosta. Se on eläimistöömme kuuluva osa, aivan kuten reilut 50 vuotta aiemmin maahan kaakosta levinnyt rusakkokin. Suomessa kylmät ja runsaslumiset talvet ovat olleet este villisian leviämiselle ja asettumiselle maahamme. Perinteisesti on ajateltu, että maan routautuminen estää villisian ravinnonsaannin talvella Suomen luontaisissa olosuhteissa. Toisaalta Suomeen verrattuna eteläisemmällä ja leudomman ilmastoinen alueilla ihmisen voimakkaasti muokkaama eurooppalainen metsä- ja pelto- maisemien mosaiikki on osoittautunut verrattoman hyväksi elinympäristöksi villisialle, jolloin kannan tiheydet voivat nousta hyvin suuriksikin, kuten esimerkiksi Keski-Euroopassa monissa maissa on tapahtunut. Ruotsissa villisikakanta on lisääntynyt 2000-luvulla erittäin nopeasti ja sen arvioidaan olevan yli 200 000 villisikaa. Kanta keskittyy Etelä-Ruotsiin. Metsästyskaudella 2012–2013 Ruotsissa saatiin saaliiksi lähes 100 000 villisikaa. Tiheimpien kantojen alueilla on metsästetty yli 12 villisikaa 1 000 hehtaaria kohti.³ Toisaalta esimerkiksi Tanskassa on tehty päätös, jonka nojalla villisiat on hävitetty maasta kokonaan. Ulkomailta saatujen kokemusten valossa villisialle suotuisissa olosuhteissa villisikakannan rajoittaminen on osoittautunut mahdottomaksi. Nykyinen maankäyttö Suomessa vaikuttaa muokanneen elinympäristöä villisialle suotuisammaksi. Lisäksi ensi sijassa muiden riistalajien kantojen hoidon näkökulmasta harjoitettu tukiruokinta muodostaa villisialle merkittävästi luontais- ta paremmat ravinto-olosuhteet. Nykyisissä ihmisen muokkaamissa elinympäristöis- sä villisikakanta voisi siis runsastua eteläisessä Suomessa merkittävästi luontaisia olosuhteita tiheämmäksi.

Sopivissa olosuhteissa villisika voi selvitä Suomessa paremmin kuin on aikaisemmin oletettu. Pelto- ja metsämaisemat, jotka tarjoavat villisialle suojaa ja ravintoa, sekä ensi sijassa muiden riistalajien kantojen hoidon näkökulmasta harjoitettu tukiruokinta saattavat runsastuttaa lajin yli alueen luontaisen kantokyvyn. Tällöin sen aiheuttamia ekologisia vaikutuksia ei voi jättää huomiotta, sillä ne ovat välillisesti ihmisen toimin-

¹ <http://jagareforbundet.se/vilt/vilt-vetande/artpresentation/daggdjur/vildsvin/>

² <http://www.mmm.fi/attachments/ymparisto/vieraslajiseminaari9.12.2009/67MLG2Hn1/Vieraslajistrategia.pdf>

³ http://jagareforbundet.se/Documents/Viltovervakning/Vildsvin_avskjutning_2012_2013.pdf

nan seurausta. Sen vuoksi villisikakannan runsastumista on syytä hallita metsästyksen ja riistanhoidon keinoin. Villisika voi runsastuessaan olla uhka maassa pesiville linnuille, esimerkiksi metsäkanalinnuille, peltokanalinnuille sekä joillekin rauhoitetuille linnuille.

Peltoviljelyn kannalta villisika voi muodostua erittäin ongelmalliseksi. Erityisesti maataloudelle aiheutuneet vahingot saattavat paikallisesti ja valtakunnallisesti nousta suuriksi. Tällaiseen riskiin on syytä suhtautua vakavasti. Villisika kohtuullisen suurena eläimenä aiheuttaa riskejä myös liikenteessä, ja kannan lisääntyessä tulevat myös lisääntymään kolarit, joissa villisika on osallisena.

Villisika on monilta osin erilainen riistaeläin kuin ne, joihin suomalaisessa yhteiskunnassa on tähän saakka kiinnitetty huomiota, ja joiltakin osin laji on haastavampi niin yhteiskunnallisesta, ekologisesta kuin riistataloudellisestakin näkökulmasta. Villisikoja myös tarhataan lihantuotantotarkoituksessa varsin laajalti eri puolilla maata (noin 160 villisikatarhaa).

Metsästyslain 20 §:n mukaan metsästystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteen mukaisesti ja siten, että riistakantaa ei vaaranneta. Tämä edellyttää, että Suomen villisikakannan hoidon tavoitteena on säilyttää villisikakanta luonnonvaraisena Suomen luonnossa. Edelleen metsästyslain 20 § edellyttää, että riistaeläinkantojen tuoton jatkuvuus on pyrittävä turvaamaan tarkoituksenmukaisella riistanhoidolla. Riistanhoidolla tarkoitetaan toimintaa, jonka tarkoituksena on riistaeläinkantoja säätelämällä, riistaeläinten elinolosuhteet turvaamalla tai niitä parantamalla taikka muulla tavalla lisätä, säilyttää tai parantaa riistaeläinkantaa ja eri eläinkantojen välistä tasapainoa.

Villisian metsästystä koskevat nykyisessä metsästysasetuksessa (666/1993) vuodelta 1993 peräisin olevat säännökset. Tähän mennessä villisikakannan metsästys on ollut erittäin vapaata, sillä lajille on asetettu yleinen rauhoitusaika vain kevään kattavasti maaliskuun 1 päivästä toukokuun 31 päivään (rauhotusaika 1.3.–31.5., metsästysasetuksen 24 §:n 1 mom., 9 kohta), joten metsästys on sallittua suurimman osan vuodesta. Villisialle on lisäksi säädetty muiden metsästettävien sorkkaeläinten kanssa yhtäläinen erityinen rauhoitusaika siten, että villisikanaaras, jota vuotta nuorempi jälkeläinen seuraa, on aina rauhoitettu (metsästysasetus 25 § 2 mom.). Villisian metsästystä ei ole rajoitettu esimerkiksi hirvieläinten metsästyksen säätelyssä käytetyllä pyyntilupajärjestelmällä tai lyhentämällä metsästysaikoja metsästyslain 38 §:n nojalla kannan vahvistamiseksi.

Villisikoja on kautta aikojen kulkeutunut Suomeen. Koska nykyisten rauhoitusaikojen puitteissa villisian metsästys on ollut hyvin vapaata, vakiintunutta kantaa ei ole muodostunut maahan Kaakkois-Suomen ja Uudenmaan alueita lukuun ottamatta. Olenaisiin tekijä villisikakannan viime vuosien aikana tapahtuneessa runsastumisessa ei siis todennäköisesti ole nykyisistä metsästyssäännöksistä johtuvat metsästyksen suhteellisen vähäiset rajoitukset, vaan paikallisella tasolla viime vuosina muodostunut halu säilyttää ja vahvistaa paikallista villisikakantaa tukiruokinnan ja suunnitelmallisen metsästyksen avulla. Vapaaehtoisuuteen ja metsästyksen suunnitelmalliseen toteuttamiseen perustuva maanomistajien / metsästysoikeuden haltijoiden oma tahtotila pitää yllä ja jopa vahvistaa paikallista villisikakantaa alueillaan tulee ottaa huomioon, jotta villisikakannan hallinta olisi tehokasta ja yhteiskunnan kokonaisedun kannalta onnistunutta. Paikallisten metsästäjien ja maanomistajien tahtotilan huomioiminen on tärkeää, sillä näin varmistetaan, että kannan säätelyn käytännössä

toteuttavat metsästäjät kokevat kannan hallinnalle asetetut tavoitteet mielekkäiksi ja mahdollisiksi toteuttaa käytännössä.

Suomalaisen metsästyslainsäädännön perusta on maanomistukseen sidottu metsästysoikeus. Tämä tarkoittaa sitä, että normaalioloissa maanomistaja päättää metsästyksestä. Mikäli hän on luovuttanut metsästysoikeuden esimerkiksi metsästysseuralle, niin metsästyksestä päättää tällöin metsästysoikeudenhaltija. Metsästys ja riistakannan hallinta ovat siis luonteeltaan maanomistukseen sidottuja oikeuksia ja siten lähtökohtaisesti maanomistajan päätösvallassa olevaa vapaaehtoista toimintaa. Maanomistajaa / metsästysoikeuden haltijaa ei voida pakottaa minkään lajin metsästykseseen. Metsästyslainsäädännöllä kuitenkin rajoitetaan metsästystä siinä määrin kuin on tarpeen varmistaa, että metsästystä harjoitetaan kestävän käytön periaatteen mukaisesti, riistaeläinkannat eivät vaarannu, luontoa ei tarpeettomasti vahingoideta eikä eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä.

Villisian osalta tarkoituksenmukainen riistanhoito edellyttää villisikakannan säätelyä eri eläinkantojen välisen tasapainon parantamiseksi ja säilyttämiseksi.

3 Toimenpideohjelma

Tämä toimenpideohjelma on laadittu linjaamaan niitä käytännön toimenpiteitä, joilla villisikakantaa hallitaan metsästyksen ja riistanhoidon toimenpitein ja joilla pienennetään afrikkalaisen sikaruton (ASF) maahantuloriskiä Suomeen metsästysmatkailun ja luonnonvaraisen villisikakannan kautta.

Toimenpideohjelma sisältää sekä esityksiä metsästyssäännöksiin tehtäviksi muutoksiksi että tiedotuksen ja neuvonnan kautta toteutettavia suosituksiin perustuvia ohjeita. Toimenpideohjelma sisältää myös linjauksia erityisesti riistahallinnon ja metsästäjäorganisaatioiden toimenpiteiksi siinä tapauksessa, että ASF todetaan maassamme. Lopulliset toimenpidelinjaukset voidaan tehdä vasta siinä vaiheessa, kun tauti on todettu. Linjaukset tehdään asiantuntijaryhmän avustuksella ja ne perustuvat sen hetken tietoon taudin leviämisestä ja häviämisestä villisikapopulaatiossa. Toimenpidelinjauksiin vaikuttavat myös muun muassa alueen villisikapopulaatio ja tuotantosikaloiden tiheys.

Koska villisika on verrattain uusi riistaeläin Suomessa, pyritään tässä toimenpideohjelmassa tuomaan esille ne asiat, jotka villisikakannan hallinnan kannalta ovat olennaisia. Monet esitetyistä toimenpiteistä ovat ajankohtaisia villisikakannan hallitsemiseksi ASF-riskistä riippumatta. Toimenpiteet eivät ole ristiriidassa ASF:n riskin minimoimisen kanssa, vaan ne kulkevat käsi kädessä. Toimenpideohjelma on jaettu kolmeen osaan: 1) villisikakannan hallinta; 2) ASF-riskitekijöiden kontrolli; ja 3) toiminta poikkeustilanteissa.

3.1 Villisikakannan hallinta

3.1.1 Villisikakannan arvioinnin tarkentaminen

Tämänhetkisen arvion mukaan Suomessa on noin 1 000–1 300 villisikaa, joista on arvioiden mukaan kaadettu noin 300 yksilöä kaudella 2014–2015. Kanta-arvion tarkentaminen on perusteltua. Tällä hetkellä Suomessa ei ole käytössä menetelmiä villisikakannan valtakunnalliseen arviointiin. Koko maan kannanarvioinnissa ensisijainen keino on lisätä lainsäädäntöön metsästäjälle velvollisuus ilmoittaa saaliiksi saadusta villisiasta. Tällainen järjestelmä on jo tällä hetkellä olemassa metsäkauriin

osalta. Metsästysasetuksen 44 §:n mukaan metsästäjän on ilmoitettava Suomen riistakeskukselle metsäkauriin metsästyksen tuloksesta. Ilmoitus on tehtävä seitsemän vuorokauden kuluessa siitä, kun metsäkauris on tullut metsästetyksi. Saalisilmoituksen tekeminen onnistuu parhaiten sähköisesti Oma.riista.fi-palvelun kautta.

Kestävä metsästys pohjautuu aina kestävään ja riittävän tarkkaan riistavaratietoon. Tieto eri alueilla saaliiksi saatujen villisikojen määrästä ja ikä- ja sukupuolijakaumasta antaisi arvokasta tietoa lajin määrästä ja levinneisyydestä Suomessa. Saalisseuranta luo puitteet myös villisian riistantutkimuksen aloittamiselle. Saalistiedolla saadaan tärkeä pyyntipaikkatieto ja saaliiksi saatujen villisikojen sukupuoli- sekä ikätieto. Näin voidaan muodostaa käsitys alueen kannan rakenteesta ja tuotosta. Kokemukset Euroopasta osoittavat, että ilman riittävän tarkkaa tietoa villisikakannan tilasta kannan hallitseminen on likipitään mahdotonta.

Paikallisella tasolla villisikakannan koosta ja rakenteesta saadaan kattavalla riistakameraverkostolla melko hyvä kuva. Villisian esiintymisalueiden ruokintapaikoilla on tänä päivänä usein riistakameroita, ja niiden määrä vaikuttaa kasvavan edelleen. Tätä taustaa vasten villisian kanta-arviota pyritään tarkentamaan metsästysoikeuden haltijoille suunnatuilla kyselytutkimuksilla, jotka suunnataan riistakeskusalueittain koko maahan. Villisian kanta-arviota voitaisiin tarkentaa myös laajentamalla hirvihavaintojärjestelmää siten, että siihen kerättäisiin myös havainnot alueella hirvenmetsästyksen aikana havaituista villisioista.

Saalisilmoituksen tekeminen edistää riistantutkimusta, riistanhoitoa ja tietoa kyseisen riistaeläimen tilasta maassamme. Lajista riippumatta se on yhtä tärkeää kuin elävien riistaeläinten määrän arviointi esimerkiksi metsäriistan kolmiolaskennoin.

Toimenpide-ehdotukset:

- Säädetään ilmoitusvelvollisuus saaliiksi saadusta villisiasta.
- Hyödynnetään riistakameroita paikallisessa villisikakannan arvioinnissa.
- Kannan arviointia kehitetään ja tehdään kyselytutkimuksia metsästysoikeuden haltijoille.
- Selvitetään mahdollisuudet kerätä villisikahavaintoja hirvihavaintojärjestelmällä.

3.1.2 Villisikakannan puolittaminen

Villisikakannan metsästystä on tehostettava kannan hallitsemiseksi. Villisika on äärimmäisen hyvä lisääntymään; sen aluetason tiheys voi kaksinkertaistua yhdessä vuodessa. Kokemukset Euroopasta ovat osoittaneet, että villisikakannan hallinta pelkästään metsästämisellä ei onnistu sen jälkeen, kun kanta on päässyt kasvamaan ylisuureksi. Tästä syystä villisikojen tehokas metsästys on tällä hetkellä perusteltua. Arvioitu 1 000–1 300 villisian kanta ehdotetaan puolitettavaksi noin 600 villisikaan valtakunnan tasolla. Kanta-arvion tarkentuessa sopivaa villisikamäärää tai aluekohtaisia tiheyksiä arvioidaan uudelleen. Villisikakannan tiheys ja levinneisyys vaikuttavat suoraan siihen, miten afrikkalaisen sikaruton tartunta säilyisi populaatiossa ja leviäisi edelleen. Villisikahavainnot ovat lisääntyneet huomattavasti vuodesta 2010, ja ottaen huomioon lajin nopean kannankehityksen sekä mahdollisesti lisääntyvät lauhemmat talvet, villisian levittäytymiseen ja lisääntymiseen tulee toistaiseksi suhtautua erittäin suurella vakavuudella.

Euroopassa villisiat ovat viimeisten vuosikymmenten aikana runsastuneet ja aiheuttaneet konflikteja eri intressiryhmien välillä. Erityisesti maataloudelle aiheutuneet vahingot saattavat paikallisesti ja valtakunnallisesti nousta suuriksi. Maatalouden toimijoita on kuultava villisian kannanhallinnassa, sillä he ovat kannan runsastuessa suurimman vahingon kärsijöitä. Suomalaisessa metsästysjärjestelmässä lisääntyvä villisikakanta aiheuttanee lisääntyvässä määrin konflikteja metsästäjien ja maanomistajien välille. Tällä hetkellä villisian aiheuttamista vahingoista ei makseta korvauksia maanomistajalle, eikä villisian aiheuttamien vahinkojen korvausjärjestelmää ole EU:n valtioneuvoston suuntaviivojen puitteissa mahdollista rahoittaa valtion varoista. Toistaiseksi Suomessa on syytä pyrkiä rajoittamaan villisian leviämistä Kaakkois-Suomen ja Uudenmaan riistakeskusalueiden ulkopuolelle. Lisäksi näiden niin sanottujen ydinalueiden kantaa tulisi yrittää vähentää puoleen nykyisestä.

Villisikakanta saadaan voimakkaan metsästyksen jälkeen nopeasti kasvamaan, jos niin halutaan. Liian runsaalle villisikakannalle ei sen sijaan voida enää mitään.

Ruotsissa, jossa villisikakanta on kasvanut voimakkaasti 1980-luvun lopulta lähtien, villisikakolareiden määrä on noussut jatkuvasti. Esimerkiksi vuonna 2014 Ruotsissa raportoitiin yli 3 700 villisikoihin liittynyttä liikenneonnettomuutta.⁴ Tämä villisikakan-
nan kasvua seuraava haitallinen kehitys tulisi huomioida Suomessa tässä vaiheessa, kun kannan sääntely on vielä mahdollista.

Toimenpide-ehdotukset:

- Metsästystä tehostetaan niin, että villisikakanta puolitetaan Kaakkois-Suomessa ja Uudellamaalla. Kannan leviämistä muualle maahan rajoitetaan niin, että kanta ei kasva. Kanta pidetään puolitetulla tasolla niin pitkään kuin afrikkalaisen sikaruton leviäminen uhkaa.
- Alueelliset riistaneuvostot antavat alueillaan suosituksia, miten kannan puolittamisen / leviämisen estämisen tavoite alueella toteutetaan mahdollisimman tehokkaasti. Kanta-arvion tarkentuessa alueelliset riistaneuvostot arvioivat uudelleen sopivaa villisikamäärää tai aluekohtaisia tiheyksiä.
- Metsästysseurojen tulisi tarkistaa, että niillä on kattavasti vuokrattu villisian metsästysoikeudet metsästysvuokrasopimuksissa.
- Metsästäjille järjestetään koulutusta villisian metsästyksestä, biologiasta ja ekologiasta.

3.1.3 Villisian metsästyksen tehostamiseen liittyvät säädösmuutokset

Villisian metsästyksen tehostamiseksi sitä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi, koska villisika on haasteellinen metsästettävä.

Metsästystä koskevat luodin paino- ja tehovaatimukset ovat nykyisessä asetuksessa liian alhaiset. Siksi niitä tulisi nostaa ja siirtää villisika samaan luokkaan hirven ja karhun metsästyksessä käytettävien aseiden tehovaatimuksen kanssa (metsästysasetuksen 16 a §:n 2 mom., 4 kohta).

---

⁴ Lähde: www.viltolycka.se

Villisian rauhoitusaika on 1.3.–31.5. (metsästysaika on 1.6.–28.2.) ja emakko, jota saman vuoden jälkeläinen seuraa, on aina rauhoitettu. Rauhoitusaikaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että porsaattoman yksilön metsästys on vastaisuudessa mahdollista ympärivuotisesti. Vastaava menettely on käytössä useissa maissa, ja se tehostaisi villisikakannan metsästystä. Samalla saataisiin myös arvokasta tietoa alueen villisikakannan tilasta. Emakon rauhoitukseen ei ehdoteta muutoksia.

Villisian metsästyksessä ehdotetaan sallittavaksi elävänä pyytävän loukun käyttö (metsästysasetuksen 11 §). Se tehostaisi metsästystä siinä mielessä, että passiivisessa loukkupyynnissä metsästäjän ei tarvitsisi olla koko ajan maastossa, vaan riittäisi, että kerran vuorokaudessa todetaan, onko eläin mennyt loukkuun. Monissa maissa, kuten esimerkiksi Ruotsissa, villisian metsästykseseen voidaan käyttää elävänä pyytävää loukkuja.

Villisian metsästyksessä ehdotetaan sallittavaksi eläintautien ehkäisemiseksi tapahtuvassa villisikakannan rajoittamiseksi suoritettavassa metsästyksessä kiinteän ruokintapaikalle sijoitetun keinotekoisen valonlähteen käyttö (metsästyslain 33 §). Ruokintapaikalle sijoitetun kiinteän keinotekoisen valonlähteen avulla kantaa voitaisiin säädellä metsästämillä tehokkaasti ja valikoiden myös sulan maan aikana.

Villisian metsästyksessä ehdotetaan sallittavaksi jousiaseen käyttö samalla kun sallittaisiin ehdotettu muidenkin hirveä pienempien sorkkaeläinten jousimetsästys. Täten myös villisikaa voitaisiin metsästää metsästysjousella, joka täyttää suomalaisille peuralajeille asetettavat vaatimukset vetovastuksen ja muiden vaadittavien ominaisuuksien suhteen. Jos kyseisten riistaeläinten metsästys jousella sallitaan, tulisi metsästäjiltä edellyttää hyväksytty ampumakoe (jousikoe). Villisian ja muidenkin suurriistaan lukeutuvien riistalajien metsästys jousella on mahdollista useissa EU:n jäsenmaissa sekä laajasti EU:n ulkopuolisissa maissa. Jousimetsästys on perusteltua, sillä se mahdollisesti vähentää villisikalauman pakomatkaa ruokintapaikalta, jossa metsästys tapahtuisi pääasiassa jousella.

Ehdotetut säädösmuutokset:

- Villisian metsästyksessä edellytetään luotiaseelta samaa tehoa kuin hirven ja karhun metsästyksessä.
- Rauhoitusaikaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että porsaattoman yksilön metsästys on vastaisuudessa mahdollista ympärivuotisesti.
- Villisian metsästyksessä ehdotetaan sallittavaksi elävänä pyytävän loukun käyttö.
- Villisian metsästyksessä ehdotetaan sallittavaksi eläintautien ehkäisemistarkoituksessa kannan vähentämiseksi harjoitettavassa metsästyksessä kiinteän ruokintapaikalle sijoitetun keinotekoisen valonlähteen käyttö.
- Villisian metsästyksessä ehdotetaan sallittavaksi jousiaseen käyttö.

3.1.4 Villisikojen ruokinta

Ruokintaan liittyviä säädöksiä, muun muassa ilmoitusvelvollisuutta, ei työryhmän enemmistön mukaan tulisi asettaa. Eviran kantana on, että luonnonvaraisten villisikojen kantaa tulisi rajoittaa kieltämällä keinotekoinen ruokinta Euroopan Elintarviketurvallisuusviraston EFSA:n raportin *Evaluation of possible mitigation measures to prevent introduction and spread of African swine fever virus through wild boar* mukaisesti. Ruokinta tulisi kieltää erityisesti Suomen itärajan tuntumassa. Työryhmän ehdotuksena on, että ruokinta on toteutettava siten, että villisikaa ei tarkoituksella

ruokita riistanhoidollisessa mielessä, vaan pelkästään houkuttelutarkoituksessa ja metsästyksen helpottamiseksi. Villisikojen ruokkiminen ruokajätteillä ja biojätteillä on kielletty. Biojätteellä tarkoitetaan jäteastiaan laitettua ruokajätettä. Maantieteelliset erot ruokinnan suhteen ovat suuria, joten harkintavalta ruokinnan säätelystä ja muista suosituksista jää metsästysoikeuden haltijoille sekä alueellisille riistanneuvostoille. Erityisesti tulee ottaa huomioon maatalouden, etenkin sikatalouden, parissa toimivien toivomukset. Suunnitteilla olevat villisian ruokintapaikat tulisi kohdentaa siten, että etäisyys sikalaan olisi mahdollisimman suuri (alueelliset olosuhteet huomioon ottaen vähintään 5 km, mielellään 10 km). Metsästyseurojen olisi tärkeää pitää kirjaa alueensa ruokintapaikoista sekä alueella sijaitsevista haaskaruokintapaikoista, jotta mahdollisessa ASF-tautitapauksessa saadaan tieto alueen ruokintapaikkojen määristä ja sijainnista.

Toimenpide-ehdotukset:

- Villisikoja ruokitaan vain houkuttelutarkoituksessa metsästyksen helpottamiseksi.
- Metsästyseurat pitävät kirjaa alueensa ruokintapaikoista.
- Ruokintapaikkojen yhteydessä suositellaan riistakameroiden käyttöä kannan arvioimisen tarkentamiseksi ja metsästyksen tehostamiseksi.
- Villisikojen ruokintapaikkoja ei sijoiteta tuotantosikaloiden läheisyyteen.

3.1.5 Alueellisten riistanneuvostojen ja yksittäisten metsästyseurojen rooli villisikakannan hallinnassa

Metsästyskulttuurit sekä maantieteelliset ja maataloudelliset olosuhteet vaihtelevat Suomessa runsaasti. Tämän vuoksi alueellisilla riistanneuvostoilla on tärkeä rooli alueensa villisikakannan hallinnassa. Metsästäjien ja maatalouden tuottajien edustajilta tarvitaan yhteistyötä ja yhteisymmärrystä. Villisikaa on aluetasolla tarkasteltava perustellusti kaikista näkökulmista.

Jokaiselle Suomen riistakeskuksen toiminta-alueelle on nimitetty alueellinen riistanneuvosto. Se on aluetason strateginen toimielin, joka tukee riistapolitiikkaa ja osallistuu riistapolitiikan valmisteluun. Alueellisten riistanneuvostojen tehtävistä säädetään riistahallintolaissa ja -asetuksessa. Alueelliset riistanneuvostot lisäävät riistatalouteen liittyvää avointa ja vuorovaikutteista sidosryhmäyhteistyötä sekä pyrkivät toiminnallaan edistämään erilaisten intressien yhteensovittamista.

Alueellisessa riistanneuvostossa on enintään kymmenen jäsentä, joista kuusi edustaa alueen riistanhoitoyhdistyksiä. Lisäksi alueellisessa riistanneuvostossa on edustajat maakuntaliitosta, ELY-keskuksesta, metsäkeskuksesta sekä alueellisesti merkityksellisestä maanomistajajärjestöstä.

Villisikakannan hallinta käytännössä edellyttää metsästäjiltä yhteistyötä riittävän laajalla maantieteellisellä alueella. Tämän vuoksi metsästyseurojen on pyrittävä yhteistyöhön villisian käytännön metsästyksessä ja kannanarviointien toteuttamisessa. Erityisesti alueilla, joilla ei ole voimakasta ruokintakulttuuria eikä toistaiseksi vakituista villisikakantaa, tämän yhteistyön merkitys korostuu. Metsästyksen yhteydessä villisikojen liikehdinnän seuranta vaikeutuu, jos metsästyseurat eivät ole aktiivisesti yhteydessä naapuriseurojensa kanssa.

Toimenpide-ehdotus:

- Alueelliset riistaneuvostot seuraavat alueensa villisikakannan tilannetta ja linjaavat villisikakannan hallintaa alueellaan sekä lisäävät yhteistyötä kannan hallinnassa metsästäjien, maanomistajien, elinkeinonharjoittajien ja vahingonkärsijöiden välillä.

3.1.6 Villisika riistantutkimuksen kohteeksi

Suomessa villisialle ei ole toistaiseksi asetettu riistantutkimuksellisia päämääriä, eikä lajia ole Suomessa juurikaan tutkittu. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos fuusioitui Luonnonvarakeskukseen (Luke) vuoden 2015 alusta. Riistantutkimuksen tulisi enenevässä määrin pohjautua ulkoisten toimijoiden ja asiakkaiden tarpeisiin. Uuden strategian mukaan esimerkiksi runsastuneet lajit, jotka aiheuttavat vahinkoa, tulisi ottaa tutkimuksen piiriin ja yhteiskunnallisiin ja erityisesti luonnossa tapahtuviin muutoksiin tulisi reagoida aiempaa nopeammin.

Tätä taustaa vasten villisika on ilmeinen riistantutkimuksen kohde, kun otetaan huomioon lajin runsastuminen viime vuosina sekä potentiaalinen tautiriski ASF:n ja muiden helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien suhteen. Lisäksi on otettava huomioon myös villisian vahinkopotentiaali maa- ja metsätaloudelle sekä lajin ekologiset vaikutukset. Erityisesti lajin levittäytymistehokkuus ja liikkuvuus Suomessa voitaisiin selvittää esimerkiksi GPS-pannoitettujen villisikojen avulla. Menetelmät ovat jo olemassa, ja niitä voidaan soveltaa esimerkiksi Ruotsin tai Slovenian mallin mukaan. Tämän lisäksi villisian geneettisen tutkimuksen aloittamiselle on hyvät perusteet edellä mainittujen tautiriskien sekä lajin monimuotoisuuden takia.

Toimenpide-ehdotus:

- Luonnonvarakeskus ja Suomen riistakeskus selvittävät mahdollisuuksia kehittää villisikakannan seurantaa ja tutkimusta.

3.1.7 Villisikatyöryhmän työn jatkaminen

Työryhmä esittää, että Suomen villisikakannan koon muutosten aiheuttamien vaikutusten ennakointia ja seurantaa tulee jatkaa laajemmalla pohjalta. Villisikapopulaation koon kasvun tai muutoksen vaikutusten kokonaisriskiä voitaisiin arvioida esimerkiksi Luken ja Eviran riskinarviointiyksikön yhteistyönä. Nyt annettuja ehdotuksia tulee arvioida uudelleen muutaman vuoden kuluttua mahdollisen saadun lisätiedon tai lainsäädäntömuutosten valossa ja villisikakannan koon tarkennuttua. Afrikkalaisen sikaruton kansainvälisestä standardista on annettu OIE:n toimesta muutosehdotus. Työryhmä voisi tarpeen mukaan kommentoida ehdotusta muun muassa villisikakannan ja ASF:n osalta.

Toimenpide-ehdotukset:

- Villisikakannan koon muutosten ja työryhmän ehdotusten toteutumisen seurantaa jatketaan säännöllisesti kokoontuvan viranomaisten, metsästäjä- ja tuottajajärjestöjen sekä elinkeinon edustajien muodostamassa yhteistyöryhmässä. Riskinarvioinnissa tiivistetään yhteistyötä virasto- ja asiantuntijatasolla.
- Valtakunnallinen riistaneuvosto käsittelee villisikakannan tilannetta vuosittain.

3.2 ASF-riskitekijöiden kontrolli

3.2.1 ASF-tautitilanteen seuranta ulkomailla ja kotimaassa

Afrikkalainen sikarutto on lakisääteisesti vastustettava ja helposti leviävä eläintauti niin Suomessa kuin EU:ssakin. Eläintautilain 14 §:n mukaan eläimistä vastuussa oleva toimija tai muu henkilö, joka osallistuu eläimen tutkimiseen, hoitoon, käsitteilyyn, kuljetukseen, lopetukseen, teurastukseen, metsästykseseen, pyyntiin tai tarkkailuun, on velvollinen ilmoittamaan kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle, mikäli epäilee eläimellä olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti. Maastosta kuolleena löydetty villisika tai metsästetty villisika, jolla on ollut sairauden oireita, voidaan luokitella afrikkalaisen sikaruton epäilyksi, ja epäilystä tulee ilmoittaa viipymättä kunnaneläinlääkärille, läänineläinlääkärille tai Eviraan.

Afrikkalaisen sikaruton seurannan varalta on välttämätöntä, että Suomessa metsästetyistä villisioista lähetetään edelleen riittävästi näytteitä Eviraan. On sekä Suomen sikatalouden että metsästäjien etu, että Suomeen mahdollisesti tuleva ASF-tartunta havaitaan mahdollisimman nopeasti ja saadaan hävitettyä tehokkaasti. Toivottavaa olisi, että metsästäjäjärjestöjen ja riistakeskuksen edustajat veisivät kentälle viestiä näytteiden lähettämisen tärkeydestä. Näytteistä maksetut palkkiot on havaittu hyväksi keinoksi lisätä näytteiden lähettämistä, joten työryhmä suosittaa, että palkkioita maksetaan jatkossakin.

ASF ei osoita laantumisen merkkejä ulkomailla, joten yhteistyötä ja viestintää myös ulkomaalaisten toimijoiden kanssa tulee jatkaa ja tarvittaessa tehostaa.

Toimenpide-ehdotukset:

- Maastosta löydetyistä kuolleista villisiasta tai metsästetyistä villisiasta, jolla on ollut sairauden oireita, tulee ilmoittaa viipymättä kunnaneläinlääkärille, läänineläinlääkärille tai Eviraan.
- Metsästäjiä kannustetaan lähettämään villisioista näytteitä Eviraan. Näytteistä maksetut palkkiot on havaittu hyväksi keinoksi lisätä näytteiden lähettämistä, joten työryhmä suosittaa palkkioiden maksamista myös jatkossa.
- Metsästäjäjärjestöt ja Suomen riistakeskus tiedottavat metsästäjille näytteiden lähettämisen tärkeydestä.

3.2.2 Metsästysmatkailijoille ja villisian metsästäjille suunnattu viestintä ja metsästäjien toimenpiteet ASF-riskin minimoimiseksi

Eviran vuonna 2011 tuottaman riskiprofiilin mukaan matkailu on todennäköisin maa-hantuloreitti ASF:n kohdalla Suomessa. Afrikkalaisen sikaruton leviytystä Baltian alueelle on tilanne merkittävästi muuttunut ja vaikuttanut villisian rooliin mahdollisena tartunnan levittäjänä. Nykytiedon valossa metsästysmatkailu Baltian maihin sekä Venäjälle niille alueille, joilla afrikkalaista sikaruttoa on tavattu luonnonvaraisessa villisikakannassa, muodostaa suuren riskitekijän, sillä virus voi kulkea lihan ja lihankäsittelyssä käytettyjen varusteiden mukana pitkiä aikoja elinkelpoisena ja tartuttavana. Suomen lähialueella Virossa villisioissa todettu afrikkalainen sikarutto ja Suomen villisikakannan kasvu ovat kuitenkin nostaneet myös luonnonvaraisen villisian potentiaaliseksi riskitekijäksi taudin Suomeen saapumiselle ja sille, että tauti asettuu Suomeen. Villisian metsästykseseen sekä kotimaassa että ulkomailla pätevät samat perusteet, joilla ASF:n uhka voidaan minimoida.

Kotimaassa ja ulkomailla villisian metsästyksessä käytettävien varusteiden puhdistuksesta ja desinfiomisesta tulee huolehtia. Varusteet tulisi puhdistaa ja desinfioida jokaisen ulkomaille suuntautuneen metsästysmatkan jälkeen. Kotimaassa metsästettäessä varusteet tulisi puhdistaa ainakin silloin, kun on ollut kontaktissa kuolleena löydettyyn tai sairaalta vaikuttaneeseen luonnonvaraiseen villisikaan. Viruksen hävittämiseksi esimerkiksi metsästysvarusteet on ensin puhdistettava irtoliasta ja pestävä, minkä jälkeen niitä tulee pitää yli +60 °C:n lämpötilassa vähintään 30 minuutin ajan tai käsitellä virukseen tehoavalla desinfiointiaineella (esimerkiksi Virkon S 1 % tai hypokloriitti 2 % laimennoksena) valmistajan ohjeen mukaan. Villisikaa tulee käsitellä suojakäsinein, ja lisäksi tulee huolehtia teurastuspaikan hygieniasta ja desinfiomisesta. Teurasjätteet ja käytettävät suojavarusteet tulee hävittää siten, että ne pysyvät eläinten ulottumattomissa. Ulkomailla käydessä tulee huomioida maahan tuotavien elintarvikkeiden tai tuotteiden (muun muassa metsästystrofeet, villisikatuotteet, villisikojen ruhot) mukana mahdollisesti leviävä tartunta. Niiden tuonti käsittelemättöminä taudin vuoksi asetetuilta rajoitusalueilta ei ole sen vuoksi lainkaan sallittua. Tiedot voimassa olevista tuontirajoituksista löytyvät Euroopan komission suojapäätöksistä⁵. Työryhmä ehdottaa metsästäjille suositusta olla tuomatta metsästettyjen villisikojen lihaa myöskään rajoitusalueen ulkopuolelta niistä EU-jäsenmaista, joissa afrikkalaista sikaruttoa on todettu. EU:n ulkopuolisista maista lihan tai lihavalmisteiden tuliaistuonti ei ole yleensä lainkaan sallittua. Kotimaan villisikojen metsästykseseen liittyy läheisesti yhteistyö metsästäjien ja tuottajien välillä. Metsästäjien on oltava lisäksi tietoisia ASF-viruksen perusominaisuuksista, ennen kaikkea siitä, kuinka virus leviää ja kuinka se tuhoutuu. Tämä koskee niin kotimaan metsästäjiä kuin metsästysmatkailijoitakin. ETT on kehottanut siantuotannon parissa toimivia pidättäytymään villisian metsästyksestä toistaiseksi.

Toimenpide-ehdotukset:

- Tiedotetaan villisian metsästäjille ja matkanjärjestäjille, että virus säilyy tartuntakykyisenä luonnossa raadoissa sekä likaantuneissa varusteissa.
- Villisian metsästyksessä käytetyt varusteet puhdistetaan ja desinfioidaan aina ulkomaille suuntautuneiden metsästysmatkojen jälkeen ja silloin jos metsästäjä on kotimaassa ollut kontaktissa kuolleena löytyneeseen villisikaan tai metsästettyyn villisikaan, jolla on ollut sairauden oireita. *Viruksen hävittämiseksi esimerkiksi metsästysvarusteet on ensin puhdistettava irtoliasta ja pestävä, minkä jälkeen niitä tulee pitää yli +60 °C:n lämpötilassa vähintään 30 minuutin ajan tai käsitellä virukseen tehoavalla desinfiointiaineella (esimerkiksi Virkon S 1 % tai hypokloriitti 2 % laimennoksena) valmistajan ohjeen mukaan.* Myös villisian kanssa kosketuksiin joutuneen koiran ja sen varusteiden puhdistuksesta ja desinfioinnista on huolehdittava.
- Metsästäjien ei pidä tuoda villisian lihaa EU-jäsenmaista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa tai muuta helposti leviävää sikoihin tarttuvaa eläintautia, vaikka tuonti säädösten mukaan onkin sallittua kyseisistä maista rajoitusvyöhykkeiden ulkopuolelta. EU:n ulkopuolisista maista tuonti ei yleensä ole lainkaan sallittua.
- Siantuotannon parissa toimivien tulee pidättäytyä villisian metsästyksestä toistaiseksi.

⁵ <http://www.mmm.fi/fi/index/lainsaadanto/elainlaakintolainsaadanto/suojapaatokset.html>

3.2.3 Tuottajien ja metsästäjien välinen yhteistyö

Tuottajien ja metsästäjien on tärkeää tehdä alueellista yhteistyötä. Suunnitteilla olevat villisian ruokintapaikat tulisi kohdentaa siten, että etäisyys sikalaan olisi mahdollisimman suuri. Metsästäjien tulee tietää lähialueen sikaloiden sijainti ja ottaa tuottajien toivomukset huomioon metsästystä suunnitellessaan. Vastavuoroisesti tuottajilta toivotaan avoimuutta villisikaan liittyvissä asioissa, kuten havainnoista tiedottamisessa. Villisikakannan hallinta edellyttää avointa toimintaa hyvässä yhteisymmärryksessä alueellisten sidosryhmien välillä. Tähän liittyvät metsästysseuran jäsenet, maanomistajat ja muut kyläyhteisön jäsenet.

Toimenpide-ehdotukset:

- Metsästysseurat huomioivat lähialueiden sikaloiden sijainnit ja toivomukset metsästyksen suunnittelussa.
- Ruokintapaikat tulisi kohdentaa siten, että etäisyys sikalaan olisi mahdollisimman suuri: alueelliset olosuhteet huomioon ottaen vähintään 5 km, mielellään 10 km.

3.3 Toiminta poikkeustilanteissa

Afrikkalainen sikarutto on lakisääteisesti vastustettava ja helposti leviävä eläintauti. Sen vastustuksesta on säädetty eläintautilaissa (441/2013), maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa afrikkalaisen sikaruton vastustamisesta (10/14) sekä Neuvoston direktiivissä 2002/60/EY ja Komission päätöksessä 2003/422/EY (32003D0422). Evira on laatinut edellä mainittujen perusteella afrikkalaisen sikaruton vastustamisen toimintaohjeiston. Lainsäädäntö antaa viranomaisille varsin suuret toimintavaltuudet ja säädetty toimintaprosessit, jos afrikkalaista sikaruttoa todetaan Suomessa.

Niissä EU:n jäsenmaissa, joissa afrikkalaista sikaruttoa on todettu, on EU-lainsäädäntöön perustuen lisäksi perustettu eritasoisia rajoitusvyöhykkeitä. Rajoitusvyöhykkeillä säädetty toimenpiteet ja rajoitukset riippuvat siitä, onko alueella todettu ASF:ää pelkästään luonnonvaraisissa villisioissa vai myös tuotantosikaloissa.

Käytännössä, jos afrikkalainen sikarutto todetaan Suomessa luonnonvaraisessa villisiassa, joudutaan kyseisen alueen metsästyskäytäntöjä harkitsemaan uudelleen. Villisikojen liikkumista ja tartunnan leviämistä villisikojen mukana tulee pyrkiä vähentämään, ja tällöin esimerkiksi koiralla tapahtuvan villisian metsästys ja ajometsästys tullaan rajoitusvyöhykkeillä todennäköisesti kieltämään. On kuitenkin huomattava, että myös muiden lajien ampumalla metsästäminen alueella voi lisätä villisikojen liikkumista. Siten mahdolliset metsästysrajoitukset saatetaan asettaa niin, että ne vaikuttavat myös muiden riistaeläinten kantoihin.

Metsästyslain 19 §:ssä säädetään, että maa- ja metsätalousministeriö voi päättää, että eläintautien ehkäisemiseksi määrättyä riistaeläintä saa metsästää tietyllä alueella määrättyä aikana ilman alueeseen kohdistuvaa metsästysoikeutta. Pykälän käyttöön ottaminen voi olla perusteltua, jos ASF todetaan suomalaisissa villisioissa. Tällöin on varmistuttava, että metsästykseen osallistuvilla on riittävä tietotaso ASF-viruksen ominaisuuksista ja riittävistä pesu- ja desinfiointitoimista.

Toisaalta metsästyslain 23 §:ssä säädetään, että jos se eläintautilain nojalla määriteltyjen helposti leviävien eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi on välttämätöntä, niin aluehallintovirasto voi tietyllä alueella kieltää metsästyksen tai rajoittaa sitä määräjaksi. Kielto tai rajoitus tulisi harkittavaksi taudin takia perustetulla rajoitusvyöhykkeellä, jolla eläinten ei haluta liikkuvan ja levittävän tautia. Metsästysrajoitukset voidaan asettaa koskemaan kaikkea metsästystä.

Jokaisesta rajoitusvyöhykkeellä kuolleena löydetystä tai metsästetystä villisiasta tulee ilmoittaa siihen aluehallintovirastoon, jonka toimialueelta villisika on metsästetty. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen afrikkalaisen sikaruton vastustamisesta (10/14) mukaan aluehallintovirasto huolehtii, että kaikki villisiat tutkitaan ja niistä otetaan näytteitä afrikkalaisen sikaruton varalta.

3.3.1 Viestintä

Ensivaiheen toimet todettaessa afrikkalainen sikarutto luonnonvaraisissa villisioissa

Afrikkalaista sikaruttoa epäiltäessä kuolleena löydetystä tai ammutusta luonnonvaraisesta villisiasta tulisi saada mahdollisimman pian seuraavat tiedot:

- maantieteellinen alue (koordinaatit esimerkiksi älypuhelimien karttaohjelmalla), kunta ja aluehallintovirasto (AVI), jonka toimialueelta eläin on löydetty kuolleena tai ammuttu
- päivämäärä, jona eläin on löydetty kuolleena tai ammuttu
- eläimen löytäjän tai ampujan nimi ja yhteystiedot
- arvio sian iästä ja sukupuoli
- eläimen löytäjän arvio alueen villisikapopulaation koosta
- jos eläin on ammuttu, ennen ampumista todetut oireet
- jos eläin on löydetty kuolleena, ruhon tila

Tarvittaessa Evira julkaisee epäilystä tiedotteen tai tiedottaa asiasta internetsivujensa välityksellä sekä informoi tarvittavia yhteistyökumppaneita, kuten aluehallintovirastoa. Aluehallintovirasto ja Evira tiedottavat lisäksi alueella olevia metsästäjiä ja sikojen pitäjiä tautiepäilystä ja suositelluista varotoimista tartunnan ehkäisemiseksi ja leviämisen estämiseksi. Lisäksi metsästäjiä tiedotetaan erikseen metsästyksen, ilmoittamiseen ja tautisuojaustoimiin liittyvistä asioista.

3.3.2 Asiantuntijatyöryhmä

Kun afrikkalaisen sikaruton ensimmäinen tapaus luonnonvaraisissa villisioissa on varmistunut, Evira kutsuu kokoon muun muassa eläinlääkäreistä, metsästäjistä ja biologeista muodostuvan asiantuntijatyöryhmän. Asiantuntijatyöryhmän tehtävänä on avustaa Eviraa esimerkiksi epidemiologisen tilanteen selvittämisessä, tartunta-alueen määrittämisessä sekä sovellettavien taudinhävittämistoimenpiteiden suunnittelemisessa.

3.3.3 Rajoitusvyöhyke

Rajoitusvyöhykkeen perustaminen

Evira tekee eläintautilain 33 §:n nojalla päätöksen rajoitusvyöhykkeen perustamisesta taudin esiintymispaikan ympärillä olevalle alueelle. Rajoitusvyöhyke voidaan perustaa myös maan rajojen ulkopuolella todetun helposti leviävän eläintaudin taudinpurkauksen yhteydessä.

Rajoitusvyöhykkeen rajoja määritettäessä on otettava huomioon maantieteelliset, hallinnolliset, ekologiset ja epidemiologiset tekijät sekä valvontamahdollisuudet. Evira lakkauttaa rajoitusvyöhykkeen, kun sen perustamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Toimenpiteitä rajoitusvyöhykkeellä

Metsästäjät ilmoittavat aluehallintovirastoon kaikista metsästämistään ja kuolleena löytämistään villisioista. Kunnaneläinlääkäri tarkastaa kaikki rajoitusvyöhykkeellä ammutut ja kuolleena löydetyt villisiat ja toimittaa niistä afrikkalaisen sikaruton varalta näytteet tutkittaviksi Eviraan. Rajoitusvyöhykkeen perustamisen jälkeen AVI ylläpitää luetteloa vyöhykkeellä sijaitsevista sikojen pitopaikoista. Kunnaneläinlääkäri käy tarkastamassa rajoitusvyöhykkeellä sijaitsevat sikojen pitopaikat.

AVI järjestää kuolleiden villisikojen keräilyn ja hävittämisen

AVI antaa määräykset ruhojen säilyttämisestä siihen asti, kunnes tutkimustulos on valmistunut, sekä ruhojen käsittelemisestä kunnaneläinlääkärin valvonnassa. Sika-eläinten ja niistä saatavien tuotteiden kuljettaminen rajoitusvyöhykkeeltä sen ulkopuolelle on pääsääntöisesti kiellettyä.

Sikojen pitopaikkoja koskevat toimenpiteet rajoitusvyöhykkeellä

Rajoitusvyöhykkeellä sijaitsevilla sikojen pitopaikoilla siat tulee pitää sisällä eläinsuojissa tai muutoin eristettynä luonnonvaraisista villisioista. Sikojen siirtäminen rajoitusvyöhykkeellä sijaitsevaan pitopaikkaan tai sieltä pois on kielletty. Sikojen pitopaikoissa käyvien henkilöiden on noudatettava taudin leviämisen estämiseksi suunniteltuja bioturvallisuusohjeita. Luonnonvaraisista villisioista saatujen käsittelemättömien sivutuotteiden vieminen sikojen pitopaikkaan on kielletty.

Rajoitusvyöhykkeen peruuttaminen ja siitä tiedottaminen

Rajoitusvyöhykkeen toimenpiteitä on sovellettava vähintään 12 kuukauden ajan siitä, kun viimeinen afrikkalaisen sikaruton tapaus on todettu luonnonvaraisissa villisioissa. Luonnonvaraisia villisikoja koskevia valvontatoimenpiteitä on jatkettava tämän jälkeen vielä vähintään 12 kuukauden ajan. Evira peruuttaa rajoitusvyöhykkeen. Aluehallintovirasto informoi rajoitusvyöhykkeen peruuttamisesta kaikkia alueen sikojen pitopaikkoja erikseen sekä metsästäjiä ja kansalaisia yleisesti tiedotusvälineiden ja kunnan ilmoitustaulujen avulla.

Maa- ja metsätalousministeriön vuonna 2015 julkaisemat työryhmämuistiot
Arbetsgruppspromemorior publicerade av Jord- och skogsbruksministeriet år 2015

2015:1 Villisikatyöryhmän muistio

